



Kg 2973, 4<sup>o</sup>

Ra. 72  
5.



# AEM

## Over de con

### Pe



DESE Siec  
Tongh va  
eyndelyck  
welcke sich  
en doet af  
begin, de

Defelve is des te gevaerlyc.  
drinckt en werckt naer gewoor

Het is dan, om de gevaerly  
oplettenheyt gebruyckt, om o  
visiteren, en sulcks niet naer t  
eene groote distantie van de St  
de ronde, op een en denselver

De Hulpmiddelen, waer  
van Gannat, dat met dese Siec  
niet aengetait zyn; en dien t

Terriakel 2

*U. C. M. M. B.*

*1732. van L. G. J. van L. B. van L. B.*

*U. C. M. M. B.*

TOE OJLVE, PL. JACOB DE VRIES KONING, D. M. H. H. H. H. H.

*[Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]*





# AENMERCKINGE

## Over de contagieufe Sieckte die regneert onder de Peerden ende Hoorne - Beesten.



**D**ESE Sieckte openbaert sich door een blaesje 't welck boven, onder, oft ter zyde van de Tongh van 't sieckte Beest komt: Dat blaesje is den begynne wit, wordt vervolgens roodt, en eyndelyck by naer swart: Doorgebroken zynde, blyft'er een kanckerachtige sweer, dewelcke sich meer en meer naer de Wortel van de Tongh uytbreydende, de selve doorbeyt en doet afvallen, soo dat het Beest kort daer naer sterft. Men siet binnen 24. uren het begin, den voortganck en het eynde van die Sieckte.

Dese lve is des te gevaerlycker, om dat se sich door geen uytwendigh Teecken openbaert: want het sieckte Beest eet, drinckt en werckt naer gewoonte, tot dat de Tongh uytgevallen is.

Het is dan, om de gevaerlycke gevolgen van dese Sieckte voor te komen, nootfaecklycke, dat men alle mogelycke oplettenheyt gebruyckt, om de Tongh van alle de Hoorne-Beesten, ten minsten twee of drymael des daeghs te doen visiteren, en sulcks niet naer te laeten om dat de Sieckte noch ver af is: want de ondervindingh leert, dat hoe welle noch eene groote distantie van de Stadt Gannat was, echter alle de Gehuchten omtrent die Stadt, anderhalf uur en 2. uren in de ronde, op een en denselven Dagh daer van aengestocken zyn.

De Hulpmiddelen, waer van men sich in Auvergne bedient heeft, en welke men thans in 't gedeelte des Landts van Gannat, dat met dese Sieckte besoght is, gebruyckt, bestaen voor eerst in een praeservatif voor de Beesten, die noch niet aengestaet zyn; en dien middel wordt gemaect uyt de volgende Drogerijen voor ieder Beest.

Teriakel	}	- - - - -	Dry Dragma.
of			
Orvietan.	}	- - - - -	1. Dragma.
Kruydinagelen en Caneel, van elck			
Gesfoote Peper	- - - - -	2. Dragma.	
Gembeir	- - - - -	1. Dragma.	
Genevier-Besten	- - - - -	2. Dragma.	
En een gesfoote Notemuskaet van een middelmatige groote.			

Dit alles wordt in een wel gedeckte Pot met een pint goede roode Wyn, of sterck bier gedaen, om ten minsten 5 of 6. uren uyt te trekken, en als men het ingeeft, moet men alles wrl omroeren, op dat het dicke mer het dunne ge mengelt is. De ingeving moet niet geschieden, dan naer dat het Beest 5 of 6. uren sonder eten is geweest: Defen Dranck kan aen de Beesten niet anders dan goet doen: maer sy is niet altydt onfeylbaer in 't voorkomen van de Sieckte, de welck men op dese wys geneeft.

Indien men een of meer blaesjens aen de Tong vindt, moet men se terstont met enen Silveren Lepel of een stuc' Geldts doordouwen, of se veel beeter door hulp van bygaende Instrument doorkraffen, het Vel daer aflichten, en d Wondt tot bloedens toe vryven, vervolgens moet men se baeyen en wassen met Pomp-water, maer liever met stercke Alyn, waer in men alvorens syn Sout, Peper, gesfoote Knoefloock en andere scherpe Cruyden doet: Dit geschiedt zynde deekt men de wonde met seer syn Sout, naer dat men se met Vitriool wel geveven heeft. Indien men by 't visiteren der Beesten de Sweer reeds geformeert vindt, moet men deselve middelen gebruycken, en het soo in 't een als in 't ander geval, tweemaal of drymaal daegs tot de genefing toe, herhaelen, waarby te noteren staet, dat het voornoemde Instrument alle reyse naer 't gebruyck in starcken Azyn wederom moet reyn gemaect, ende het Doeckjen, waer meede de Wonde gewassen is, verbrandt worden, niet vergetende dat de Personen, welke de Beesten creeren, voort nae de operatie haere Handen afwaschen, en voor communicatie van dese Sieckte alle praecautien ter hand nemen. Sommige doen de Beesten aen den Hals ader laeten, als 'er blaesjes op de Tong zyn. Onder stont tot Brussel, By Georgius Frick, Drucker van Syne Keyserlycke ende Catholycke Majesteit. 1732.

Tot Cleve, by JACOB DE VRIES Konigl. Pruysfl. Hoff-Drucker.





# AENMERCKIN

## Over de contagiense sieckte die regt Peerden ende Hoorn-Beest

DESE sieckte openbaert sich door een siecke veeck nae  
 Tongh van siecke beestkom: Dat is geschiede in  
 vanden by de wae: Hoogst die wae, om  
 siecke sijn mer en mer nae de wae van de Tongh  
 en door aivalen, soo dat het Beest veeck nae  
 begin den voortgaet en het vande van die siecke  
 Dese is dat geveest, om dat sich door een veeck  
 diecke en veeck nae de veeck, toe dat de Tongh  
 Heis dan om de veeck, die geveest van die siecke  
 op tekenen geveest, om de Tongh van alle de  
 veecken, en luters die veecken om dat die siecke  
 veecken vande de Stadt Gannas was, schier alle de  
 de ronden, op een den veecken Dagh daer van  
 De Hulpmiddelen, waer van men sijn in Avont  
 van Omann, dat met die siecke beest is, geveest  
 niet tegeen, en dan middel wordt gemaecte uit de  
 volgende Drogen



- |           |   |   |   |   |   |           |
|-----------|---|---|---|---|---|-----------|
| 1. Dragma | - | - | - | - | - | 1. Dragma |
| 2. Dragma | - | - | - | - | - | 2. Dragma |
| 1. Dragma | - | - | - | - | - | 1. Dragma |
| 2. Dragma | - | - | - | - | - | 2. Dragma |
- De veeck vande de Stadt Gannas was, schier alle de  
 de ronden, op een den veecken Dagh daer van  
 De Hulpmiddelen, waer van men sijn in Avont  
 van Omann, dat met die siecke beest is, geveest  
 niet tegeen, en dan middel wordt gemaecte uit de  
 volgende Drogen

De veeck vande de Stadt Gannas was, schier alle de  
 de ronden, op een den veecken Dagh daer van  
 De Hulpmiddelen, waer van men sijn in Avont  
 van Omann, dat met die siecke beest is, geveest  
 niet tegeen, en dan middel wordt gemaecte uit de  
 volgende Drogen



Kg 2973  
4°

HS- Abt.

W 18

2 Pi





# AENMERCINGE

## Over de contagieufe Sieckte die regneert onder de Peerden ende Hoorne - Beesten.



DESE Sieckte openbaert sich door een blaesje 't welck boven, onder, oft ter zyde van de Tongh van 't siecke Beest komt: Dat blaesje is den begynne wit, wordt vervolgens roodt, en verdelyck by naer swart: Doorgebroken zynde, blyft'er een canckerachtige sweer, de welke sich meer en meer naer de Wortel van de Tongh uytbreydende, de selve doorbeyt doet afvallen, soo dat het Beest kort daer naer sterft. Men siet binnen 24. uren het sijn, den voortganck en het eynde van die Sieckte. Maerlycker, om datse sich door geen uytwendigh Teecken openbaert: want het siecke Beest eet, gewoonte, tot dat de Tongh uytgevallen is. Maerlycke gevolgen van dese Sieckte voor te komen, nootfaecklycke, dat men alle mogelycke doet, om de Tongh van alle de Hoorne-Beesten, ten minsten twee of drymael des daeghs te doen naer te laeten om dat de Sieckte noch ver af is: want de ondervindingh leert, dat hoe welse noch in de Stadt Gannat was, echter alle de Gehuchten omtrent die Stadt, anderhalf uur en 2. uren in den selfen Dagh daer van aengestocken zyn. Maer van men sijn in Auvergne bedient heeft, en welke men thans in 't gedeelte des Landts dese Sieckte befight is, gebruyckt, bestaen voor eerst in een preservatif voor de Beesten, die noch in dien middel wordt gemaect uyt de volgende Drogerien voor jeder Beest.



- - - - - Dry Dragma.
- - - - - Caneel, van elck - - 1. Dragma.
- - - - - - - - - - - 2. Dragma.
- - - - - - - - - - - 1. Dragma.
- - - - - - - - - - - 2. Dragma.

Totemuskact van een middelmatige grootte.

een wel gedeckte Pot met een pint goede roode Wyn, of sterck bier gedaen, om ten minsten 5 uren, en als men het ingeeft, moet men alles wrl omroeren, op dat het dicke met het dunne geving moet niet geschieden, dan naer dat het Beest 5 of 6 uren sonder eten is geweest: Defen Dranck anders dan goet doen: maer sy is niet altydt onseylbaer in 't voorkomen van de Sieckte, de welck

of meer blaesjens aen de Tong vindt, moet men se terstont met eenen Silveren Lepel of een stuc' ofte veel beeter door hulp van bygaende Instrument doorkraffen, het Vel daer aflichten, en d toe vryen, vervolgens moet men se baeyen en wassen met Pomp-water, maer liever met stercke wovens fyn Sout, Peper, gestoote Knoefloock en andere scherpe Cruyden door: Dit geschiedt zynde met seer fyn Sout, naer dat men se met Vitriool wel geveven heeft. Indien men by 't visiteren der Beesten de Sweer reeds geformeert vindt, moet men deselve middelen gebruycken, en het soo in 't een als in 't ander geval, of meer blaesjens aen de Tong vindt, moet men deselve middelen gebruycken, dat het voornoemde Instrument twee maal of dry maal daegs tot de genesing toe, herhaelen, waarbij te noteren staet, dat het voornoemde Instrument alle reyse naer 't gebruyck in starcken Azyn wederom moet reyn gemaect, ende het Doeckjen, waer meede de Wonde gewassen is, verbrandt worden, niet vergeetende dat de Personon, welke de Beesten cureeren, voort nae de operatie haere Handen afwaschen, en voor communicatie van deesse Sieckte alle praecautien ter hand nemen. Sommige doen de Beesten aen den Hals ader laeten, als'er blaesjes op de Tong zyn. Onder stont tot Brussel, By GEORGIUS FRICK, DRUCKER van Syne Keyserlycke ende Catholycke Majesteyt. 1732.

Tot Cleve, by JACOB DE VRIJS Konigl. Pruyss. Hoff-Drucker.